د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشيح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامه او د افغانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمريز کال د ليندۍ له ۲۲ څخه د مرغومې تر ۱۴ نېټې پورې په کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مادو کې د رأيو په اتفاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تر څو دغه اساسي قانون د اسلام د مبين دين د حکمونو په رعايت سره دملي يووالي د ټينګښت ، د دموکراسۍ د هدفونو د تحقق د مدني ټولنې د جوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصادي ، اجتماعي ، سياسي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ و به آرزوی سعادت مردم نجيب و صلح دوست افغانستان، قانون اساسی جديد را که توسط لويه جرگۀ تاريخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدۀ شهر کابل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ ماده به اتفاق آرا تصويب گرديد ، توشيح و انفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بارگاه خداوند متعال استدعا دارم تا اين قانون اساسی با رعايت احکام دين مبين اسلام، تحکيم وحدت ملی، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعۀ مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سياسی و فرهنگی، مشعل راه دولت و مردم کشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او ورورولي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــرديده، صـــــلح، بـــرابـــــری و بــرادری را بـــــين ملــت افغانســـتان تأمين نمايد.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست

عنوان	د مادو شمېر	مخ
سریزه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱مادې)	۳
دویم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادې)	۱۰
درېیم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادې)	۴۰
شپږم فصل: لویه جرګه	(۶ مادې)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادې)	۶۹
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	۷۱
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	۷۴

فهرست قانون اساسی افغانستان

عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
مقدمه		۱
فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علي سید الانبیاء و المرسلین محمد (ﷺ) و علی آله و اصحابه اجمعین.

سریزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (جل جلاله) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سرښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (جل جلاله) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاكميت او ځمكنۍ بشپړتيا د ساتنې په منظور؛

■ د خلكو پر اراده او د موكراسۍ ولاړ نظام د تأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاكې، پرقانونيت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او كرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلكو د اساسي حقوقو او آزاديو د تأمين په منظور؛

■ د هېواد د سياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پياوړي كولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سيدونكيو ته د يو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپيريال د تأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله كورنۍ كې د افغانستان لپاره د وړ ځاى د تثبيت په منظور؛

د هېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانى حقوق بشر؛

■ به منظور تحكيم وحدت ملى و حراست از استقلال، حاكميت ملى و تماميت ارضى كشور؛

■ به منظور تأسيس نظام متكى بر اراده مردم و دموكراسى؛

■ به منظور ايجاد جامعهٔ مدنى عارى از ظلم، استبداد، تبعيض و خشونت و مبتنى بر قانونمندى، عدالت اجتماعى، حفظ كرامت و حقوق انسانى و تأمين آزادى ها و حقوق اساسى مردم؛

■ به منظور تقويت بنيادهاى سياسى، اجتماعى، اقتصادى و دفاعى كشور؛

■ به منظور تأمين زندگى مرفه و محيط زيست سالم براى همه ساكنان اين سرزمين؛

■ و سرانجام، به منظور تثبيت جايگاه شايستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بين المللى؛

اين قانون اساسى را مطابق به واقعيت هاى تاريخى، فرهنگى و اجتماعى كشور و مقتضيات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو دري سوه دوه اتيا يم لمريز هجري كال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د كابل په ښار كې تصويب كړ.

لومړی فصل
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بېليدونكى اسلامي جمهوري دولت دی.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ كې د قانون د حكمونو په حدودوكې آزاد دي.

دريمه ماده:
په افغانستان كې هيڅ قانون نشي كولای چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احكامو مخالف وي.

څلورمه ماده:
په افغانستان كې ملي حاكميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر كابل تصويب كرديم.

فصل اول
دولت

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احكام قانون آزاد می باشند.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احكام دين مقدس اسلام باشد.

مادۀ چهارم:
حاكميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد كه به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې په خپله یایې د خپلو استازیو له لارې عملي کوي.

مستقیم یا توسط نمایندگان خود آن را اعمال می کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعیت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادی که تابعیت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یې، نورستاني، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی وسایر اقوام می باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کیږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق می شود.

د ملت هیڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت څخه نه محرومیږي.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعیت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځمه ماده:
د دې اساسي قانون او نورو قوانینو د حکمونو تطبیق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او د هېواد د امنیت او دفاعي قابلیت تأمین، د دولت له اساسي وظایفو څخه دي.

مادۀ پنجم:
تطبیق احکام این قانون اساسی و سایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیموکې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسټ دیوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سیاست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظیموي.

مادهٔ ششم:

دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر ، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادهٔ هشتم:

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينى و آثار باستانى ملکيت دولت مى باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعى و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم مى گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادهٔ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصى را مبتنى بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين مى نمايد.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلى و خارجى، مطابق به ايجابات اقتصادى کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دى.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دى.

مادهٔ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزى دولت و مستقل مى باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولى کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزى مى باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پيسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرګې له اقتصادي کميسيون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکيل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظيمېږي.

ديارلسمه ماده:
دولت د صنايعو د پراختيا، د توليد د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتيا او د کسبګرو د فعاليتونو د ملاتړ لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

څوار لسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختيا، د بزګرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنيزو او د ژوند د شرايطو د ښه کولو او د کوچيانو د ميشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکيتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبيرونه نيسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کميسيون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نمايد.

تشکيل و طرز فعاليت اين بانک توسط قانون تنظيم می شود.

مادهٔ سيزدهم:
دولت برای انکشاف صنايع، رشد توليد، ارتقای سطح زندگی مردم و حمايت از فعاليتهای پيشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

مادهٔ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرايط اقتصادی، اجتماعی و معيشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچيان، در حدود بنيه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق می نمايد.

دولت به منظور تهيهٔ مسکن و توزيع ملکيتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپيريال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبيرونه ونيسي.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سيمو کې چې د خلکو اکثريت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه يي، نورستاني او يا پاميري ژبو څخه پر يوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دريمه رسمي ژبه ده، د تطبيق ډول يې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغيزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

مادهٔ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محيط زيست تدابير لازم اتخاذ نمايد.

مادهٔ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعليمات دينی، تنظيم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقويم کشور بر هجرت پيغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقويم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطيل عمومی است، ساير رخصتی ها توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بيرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سياه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفيد می باشد که در دو گوشه آن دو بيرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې يې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاريخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پري راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لياري تنظيمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده:
د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارينه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجايب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ویشتمه ماده:
ژوند د خدای (ﷻ) بخښنه او د انسان طبیعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادهٔ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلیرویشتمه ماده:
آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدودنه لري.

مادهٔ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ویشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادهٔ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تـرهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نه شي، بې گناه گڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ویشتمه ماده:
جرم یو شخصي عمل دی.

مادهٔ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پر هغه باندې د جزاء تطبیق بل هیچاته سرایت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده:
هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ویشتمه ماده:
د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ویشتمه ماده:
د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بیست و هفتم:
هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مادهٔ بیست و هشتم:
هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بیست و نهم:
تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص ځخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

دیرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وايي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

یودیرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

مادۀ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمۀ با صلاحیت.

مادۀ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولت په جنايي پېښو کې د بېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دولت در قضايای جنايی برای متهم بی بضاعت وکيل مدافع تعيين می نمايد.

د متهم او د هغه د وکيل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

محرميت مکالمات، مراسلات و مخابرات بين متهم و وکيل آن، از هر نوع تعرض مصؤن می باشد.

د مدافع وکيلانو وظايف او واکونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

وظايف و صلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

دوه دېرشمه ماده:

پور د پوروړي د آزادۍ د سلبيدو يا محدودېدو سبب کيدای نشي.

مادۀ سی و دوم:

مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

د پور د بيرته اخيستلو لارې چارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

طرز و وسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم ميگردد.

دري دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع د انتخابولو او د انتخابېدلو حق لري.

مادۀ سی و سوم:

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن و انتخاب شدن را دارا می باشند.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

شرايط و طرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم ميگردد.

څلور دېرشمه ماده:

د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

مادۀ سی و چهارم:

آزادی بيان از تعرض مصؤن است.

هر افغان حق لري چې خپل فکر د وينا، ليکنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون کې د راغلو حکمونو په

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسيله گفتار، نوشته، تصوير و يا وسايل ديگر، با رعايت احکام مندرج اين قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعايت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظيمېږي.

پنځه دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او يا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱- د ګوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲- د ګوند تشکيلات او مالي منابع څرګند وي؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکيلات

اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ سی و پنجم:

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- مرامنامه و اساسنامۀ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي ګوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د ګوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او ګوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلي ډول وي يا د تيليفون او تلګراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليکونو د پلټنې حق نه لري، مګر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دېرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تېري څخه خوندي دی. هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادۀ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازۀ ساکن یا قرار محکمۀ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازۀ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دېرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادۀ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطۀ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلویښتمه ماده:
ملکیت له تیري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملکیت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مگر د قانون د احکامو په حدودوکې.

د هیڅا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

د شخص د ملکیت استملاک یوازې د عامه گټې د تأمین په مقصد، د مخکیني او عادلانه بدل په ورکولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان یوازې د قانون په حکم کېدای شي.

یوڅلویښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان کې د عقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.
د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندگیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړیتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملکیت از تعرض مصؤن است.

هیچ شخص از کسب ملکیت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتیش و اعلان دارایی شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

مادهٔ چهل و یکم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمایه گذاری، مطابق به احکام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجی و به مؤسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هـر افغـان مکلـف دی د قـانون لـه حکمونـو سره سم دولـت تـه مالیـه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هـر ډول ورکـړه شـوې مـالیه، محصـول او عایـدات، دولتـي واحـد حساب ته تحویلېږي.

درې څلو یښتمه ماده:
زده‌کـړه د افغـانسـتـان د ټولـو اتباعـو حـق دی چـې د لـیسانـس تـر درجـې پورې وړیـا د دولـت لـه خـوا تـأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متـوازن معـارف د عـامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تـأمین لپـاره اغېزمن پروگرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیـو ژبـو د تـدریس لپـاره پـه هغـو سیموکې چې پرې خبرې کېږي لاره

مادۀ چهل و دوم:
هـر افـغان مـکلـف اسـت مطابـق بـه احـکام قانـون بـه دولـت مالیـه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، و ضع نمی شود.

انـدازۀ مـالیه و محصول و طرز تادیـۀ آن، بـا رعایـت عـدالت اجتمـاعی، توسط قانون تعیین میگردد.

ایـن حکـم در مـورد اشـخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هـر نـوع مالیـه، محصول و عوایـد تـادیه شـده، بـه حـساب واحـد دولتی تحویل داده می شود.

مادۀ چهل وسوم:
تعلیم حـق تمام اتباع افغانسـتان است کـه تـا درجـه لیسـانس در مؤسسـات تعلیمـی دولتـی بـه صـورت رایگـان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولـت مکلـف است بـه منظـور تعمـیم متـوازن معـارف در تمـام افغانسـتان، تـأمین تعلیمـات متوسـطۀ اجبـاری، پروگـرام مـؤثر طـرح و تطبیـق نمایـد و زمینه تدریس زبان هـای مـادری را در مناطقـی کـه بـه آنهـا تکلـم مـی کننـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

څلور څلويښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو د زده کړو د ښه والي او په هيوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبيق کړي .

پنځه څلويښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دين د حکمونو او ملي فرهنگ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او دښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوينوي.

شپږ څلويښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم كند .

مادۀ چهل و چهارم:
دولت مكلف است به منظور ايجاد توازن و انكشاف تعليم براى زنان، بهبود تعليم كوچيان و امحاى بى سوادى در كشور، پروگرامهاى مؤثر طرح و تطبيق نمايد .

مادۀ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعليمى را، بر مبناى احكام دين مقدس اسلام و فرهنگ ملى و مطابق با اصول علمى، طرح و تطبيق مى كند و نصاب مضامين دينى مكاتب را، بر مبناى مذاهب اسلامى موجود در افغانستان، تدوين مى نمايد .

مادۀ چهل و ششم:
تأسيس و ادارۀ مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى وظيفه دولت است.

اتباع افغانستان مى توانند به اجازۀ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى، اختصاصى و سواد آموزى اقدام نمايند .

دولت مى تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالى، عمومى و اختصاصى

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نورې مربوطې چارې، دقانون له لیارې تنظیمېږي.

اوه څلويښتمه ماده:
دولت د علم ، فرهنګ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغيز من پروګرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتیجو څخه د اغيزمنې ګټې اخيستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

اته څلويښتمه ماده:
کار، د هر افغان حق دي.

دکار د ساعتونو ټاکل، او با معاشه رخصتي، د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عالی دولتی و سایر امور مربوط به آن، توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ چهل و هفتم:
دولت برای پیشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمین می نماید و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایت می کند و استفادۀ مؤثر از نتایج آن را، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

مادۀ چهل و هشتم:
کار حق هر افغان است.

تعیین ساعات کار، رخصتی با مزد، حقوق کار و کارگر و سایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظیم میگردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلويښتمه ماده :
د جبري کار تحميل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهديد کړي فعاله برخه اخيستنه د هر افغان ملي وجيبه ده.

پــــر ماشومانـــو د کــار تحميـــل جــواز نه لري.

پنځوسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د يوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سيستم کې د سمون د رامنځته کيدو لپاره، لازم تدبيرونه ونيسي.

اداره خپل اجــراآت پـه بشپـړه بې طرفـۍ او د قـانـون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

مادۀ چهل و نهم:
تحميل کار اجباری ممنوع است.

سـهم گيـری فعـا ل در حالـت جنـگ، آفـات و سـاير حـالاتی کـه حيـات و آسـايش عامـه را تهديـد کنـد، از وجايب ملی هر افغان می باشد .

تــحــمــيــــل کـــار بـــر اطفـــال جــواز نــدارد .

مادۀ پنجاهم:
دولــت مـکلـف اسـت بــه منظـور ايجـــاد ادارۀ سالـــم و تحقـــق اصــلاحات در سيســتم اداری کشــور تـدابـير لازم اتخاذ نمايد .

اداره اجـــراآت خـود را بـا بيطرفـی کامـل و مطـابق بــه احـکام قـانون عملی می سازد .

اتبـاع افغانسـتان حـق دسترسـی بـه اطلاعـــات از ادارات دولتـــی را در حـدود احکـام قـانون دارا مـی باشـند . اين حق جز صدمه به حقوق ديگران و امنيت عامه حدودی ندارد .

اتبـاع افغــانستان بر اساس اهليت و بــدون هيچگونـه تبعيض و بـه موجب احکــام قـــانون بــه خــدمت دولــت پذيرفته می شوند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:

هر څوک چې له اداري څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دى او کولاى شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې دعوا اقامه کړي.

مادهٔ پنجاه و يكم:

هر شخص که از اداره بدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره مى باشد و مى تواند براى حصول آن در محکمه دعوا اقامه کند.

له هغوحالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولاى د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

به استثناى حالاتى که در قانون تصريح گرديده است، دولت نمى تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

دوه پنځوسمه ماده :

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغيو د مخنيوي او د وړيا علاج وسيلې او روغتيايي آسانتياوې د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

مادهٔ پنجاه و دوم:

دولت وسايل وقايه و علاج امراض و تسهيلات صحى رايگان را براى همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمين مى نمايد.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتيايي مرکزونو جوړول او پراختيا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت تأسيس و توسعه خدمات طبى و مراکز صحى خصوصى را مطابق به احکام قانون تشويق و حمايت مى کند.

دولت د سالمې بدني روزنې د پياوړتيا او د ملي او سيمه ييزو ورزشونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تقويت تربيت بدنى سالم و انکشاف ورزشهاى ملى و محلى تدابير لازم اتخاذ مى نمايد.

درې پنځوسمه ماده :

دولت د شهيدانو او مفقودينو له پاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيا ځواکمنۍ او په ټولنه کې د هغوى د

مادهٔ پنجاه و سوم:

دولت به منظور تنظيم خدمات طبى و مساعدت مالى براى بازماندگان شهدأ و مفقودين و براى باز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـعالې ونډې اخيستنې پـه خـاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون لـه حکمونـو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانـی معلولیـن و معیـوبیـن و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او لـه زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د قانون لـه حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

ثلور پنځوسمه ماده :

کـورنـۍ د ټـولـنـې اسـاسي رکـن دی او د دولـت تـر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو د لـه منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

لـه هېواد څخه دفـاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجیبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لياري تنظيمېږي.

شرایط اجرای دورۀ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

مادۀ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

مادۀ پنجاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

مادۀ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني څانګو ته راجع کړي او د هغوی له

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول يې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل
جمهور رئیس

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

مادۀ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئیس جمهور

مادۀ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس د غياب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

معاون اول رئيس جمهور در حالت غياب، استعفأ و يا وفات رئيس جمهور، مطابق به احکام مندرج اين قانون اساسی، عمل می کند.

د جمهور رئيس د لومړي مرستيال په غياب کې، دويم مرستيال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

در غياب معاون اول رئيس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج اين قانون اساسی عمل می کند.

يوشپيتمه ماده :

جمهور رئيس د راي ورکوونکيو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايو له لارې په سلوکې تر پنځوسو زياتو رايو په ترلاسه کولو انتخابيږي.

مادۀ شصت و يکم:

رئيس جمهور با کسب اکثريت بيش از پنجاه فی صد آرای رای دهندگان از طريق رأی گيری آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

د جمهور رئيس وظيفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نيټه پای ته رسيږي.

وظيفۀ رئيس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پايان می يابد.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخه د نوي جمهور رئيس د ټاکلو لپاره انتخابات، له ديرشو ترشپيتو ورځو پورې، موده کې کيږي.

انتخابات به منظور تعيين رئيس جمهور جديد در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان کار رئيس جمهور برگزار ميگردد.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کانديدانو څخه يو هم ونه کړای شي چې په سلوکې تر پنځوسو زياتې رايې ترلاسه کړي، انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتايجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اونيو په اوږدو

هرگاه در دور اول هيچ يک از کانديدان نتواند اکثريت بيش از پنجاه فی صد آرا را به دست آورد، انتخابات برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاريخ اعلام نتايج انتخابات برگزار می

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږی . دا ځل یوازي هغه دوه تنه کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر ټولو زیاتي رایي ترلاسه کړي وي.

گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول به دست آورده اند ، شرکت می نمایند.

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه څوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس گڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند ، رئیس جمهور شناخته می شود.

که چېرې د جمهوري ریاست یو کاندید د رای گیری د لومړي یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کیږي.

هرگاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید ، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار میگردد.

دوه شپیتمه ماده :

څوک چې جمهوري ریاست ته کاندید پېږي، باید دلاندنیو شرطونو لرونکی وي:

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود ، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږیدلی وي او د بل هېواد تابعیت ونه لري؛

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد ؛

۲- د کاندیدیدو په ورځ یې عمر تر څلویښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد ؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :
جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لياره تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساينې په لاره

نشده باشد ؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:
رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپیتمه ماده:

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصميم نيول؛

۶- د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلويې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تاييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادهٔ شصت و چهارم:

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعیین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳- قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائید شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصمیم لازم در حالت دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائید شورای ملی؛

۷- دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرګې د غونډو پرانيستل؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۱- د ولسي جرګې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزى بانک، د ملى امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاکل او د هغوى عزلول او د استعفى منل؛

۱۲- د ولسي جرګې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواکونو، پوليسو، د ملى امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده ګيو د مشرانو ټاکل؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نماينده ګانو د باورليكونو منل؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح كول؛

۹- افتتاح اجلاس شوراى ملى و لويه جرگه؛

۱۰- قبول استعفاى معاونين رياست جمهورى؛

۱۱- تعيين وزرا، لوى ثارنوال، رئيس بانک مركزى، رئيس امنيت ملى و رئيس سره مياشت به تائيد ولسى جرگه و عزل و قبول استعفاى آنها؛

۱۲- تعيين رئيس و اعضاى ستره محكمه به تائيد ولسى جرگه؛

۱۳- تعيين، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴- تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵- قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶- توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپيتمه ماده:

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپيتمه ماده:

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:

رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:

رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نیسي.

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

جمهور رئیس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکیتونه او شتمنۍ وپلوري او یا یې وبخښي.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

جمهور رئیس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه‌ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

اوه شپیتمه ماده:

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبیت د هغه طبي هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعیین میگردد صورت میگیرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در این حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئيس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادۀ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې لاندینۍ چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۲- عزل وزرا؛

۳- ټول پوښتنه؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادۀ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـیس او د هغـه د لـومړي مرستیال د یوځـایي مړینـې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال، د مشـرانو جرګې رئـیس د ولسي جرګې رئیس د او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسي ددې اساسي قـانـون د (اوه شپیتمې) مادې له حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپیتمه ماده :

جمهـور رئـیس د ملـت او ولسـي جرګې پـه وړانـدې ددې مـادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پـر جمهـور رئـیس د بشـري ضـد جرمونـو، ملـی خیانـت یـا جنایـت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړیـو د دریېمې برخې لـه خـوا غوښـتل کېـدای شـي. کـه چېـرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تایید شـي، ولسـي جرګـه د یـوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

کـه لویـه جرګـه منسـوب شـوی اتهـام د ټولـو غړیـو لـه دریـو څخـه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کـړي، جمهـور رئیس لـه وظیفـې څخـه ګوښه او موضوع ځانګړې محکمې ته سپارل کیږي. ځانګړې محکمه د ولسی

در صـورت وفـات همزمـان رئـیس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتیـب معـاون دوم، رئـیس مشـرانو جرگـه، رئـیس ولـسی جـرگـه و وزیـر خـارجـه یکـی بعـد دیگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادهٔ شصت و هفتم ایـن قـانون اساسـی وظـایف رئـیس جمهور را به عهده میگیرد.

مادهٔ شصت و نهم:

رئـیس جمهـور در برابـر ملت و ولسـی جرگـه مطـابق بـه احکـام ایـن مـاده مسئول می باشد.

اتهـام علیه رئیس جمهـور به ارتکـاب جـرایم ضـد بشـری، خیانـت ملـی یـا جنـایت، از طـرف یـک ثلـث کـل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضـا شـده مـی توانـد. در صـورتیـکه ایـن تقـاضـا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگـه تـائید گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت یـک مـاه لویـه جرگه را دایر می نماید.

هـرگـاه لـویه جـرگـه اتهـام منسوب را بـه اکثریـت دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـویب نمایـد، رئـیس جمهـور از وظیفه منفصل و موضوع بـه محـکمهٔ خـاص محـول میگـردد. محکمـهٔ خـاص متشـکل اسـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې له درېو غړېو، دستري محکمې له درېو غړېو چې لويه جرګه يې ټاکي او د مشرانو جرګې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاکل کېږي، اقامه کېږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبيقېږي.

اويا يمه ماده :
د جمهور رئيس تنخوا او لګښتونه د قانون له لياري تنظيمېږي.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل
حکومت

يواويايمه ماده:
حکومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيمېږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه، اقامۀ دعوی توسط شخصی که از طرف لویه جرگه تعیین می گردد صورت میگیرد.

در این حالت احکام مندرج مادۀ شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می گردد.

مادۀ هفتادم:
معاش و مصارف رئیس جمهور توسط قانون تنظیم می گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دوره ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می شود.

فصل چهارم
حکومت

مادۀ هفتاد و یکم:
حکومت متشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند. تعداد وزرا و وظایف شان توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اويايمه ماده :
ځوک چې د وزير په توګه ټاکل کيږي بايد لاندينې شرطونه ولري:

۱- يوازې د افغانستان د تابعيت لرونکی وي.

که چيرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تائيد يا رد ، صلاحيت لري؛

۲- لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده :
کېدای شي وزيران د ملي شورى له غړيو او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادۀ هفتاد و دوم:
شخصی که به حيث وزير تعيين می شود واجد شرايط ذيل می باشد:

۱- تنها حامل تابعيت افغانستان باشد.

هرگاه کانديد وزارت تابعيت کشور ديگری را نيز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحيت تائيد و يا رد آنرا دارد؛

۲- دارای تحصيلات عالی، تجربۀ کاری و شهرت نيک باشد؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادۀ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی يا خارج از آن تعيين شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست ميدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم تاکل کیږي.

څلور اویایمه ماده :
وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین د حکمونو حمایت، داساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر گڼم او خپلې راسپارل شوې وظیفې په رښتینولۍ سرته رسوم."

پنځه اویایمه ماده :
حکومت لاندینۍ وظیفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د احکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او په نړیواله ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او

وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم."

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټېو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسيدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

شپږ اويايمه ماده :

حکومت د هېواد د سياست د اساسي کرښو د تطبيق او دخپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبوي. دا مقررات بايد د هيڅ قانون له نص يا روح سره مناقض نه وي.

بين المللى؛

۳- تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد ادارى؛

۴- ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالى دولت و حفاظت دارايى عامه؛

۵- طرح و تطبيق پروګرام هاى انکشافى اجتماعى، فرهنګى، اقتصادى و تکنالوژيکى؛

۶- ارائه ګزارش به شوراى ملى در ختم سال مالى درباره امور انجام شده و پروګرام هاى عمدهٔ سال مالى جديد ؛

۷- انجام ساير وظايفى که به موجب اين قانون اساسى و قوانين ديګر از وظايف حکومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:

حکومت براى تطبيق خطوط اساسى سياست کشور و تنظيم وظايف خود مقررات وضع و تصويب مى کند. اين مقررات بايد مناقض نص يا روح هيچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اويايمه ماده :
وزيران خپل وظايف د اداري واحدونو د آمرينو په توګه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانين يې ټاکي، سرته رسوي.

وزيران له خپلو ټاکلو وظايفو څخه د جمهور رئيس او ولسي جرګې په وړاندې مسئوليت لري.

مادهٔ هفتاد و هفتم:
وزرا وظايف خود را به حيث آمرين واحدهای اداری در داخل حدودی که اين قانون اساسی و ساير قوانين تعيين می کند ، اجرا می نمايند .

وزرا از وظايف مشخصهٔ خود نزد رئيس جمهور و ولسی جرگه مسئوليت دارند .

اته اويايمه ماده:
که چېرې وزير په بشري ضد جرمونو، ملي خيانت او يا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (يو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعايت ځانګړې محکمې ته سپارل کېږي.

مادهٔ هفتاد و هشتم:
هرگاه وزير به ارتکاب جرايم ضد بشری، خيانت ملی و يا ساير جرايم متهم گردد ، قضيه با رعايت مادهٔ يکصد و سی و چهارم اين قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول ميگردد .

نهه اويايمه ماده :
حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطيل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بيړنۍ اړتيا پر اساس تقنيني فرمانونه ترتيب کړي.

تقنيني فرمانونه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته د قانون حکم پيدا کوي. تقنيني فرمانونه بايد د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادهٔ هفتاد و نهم:
حکومت می تواند در حالت تعطيل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامين تقنينی را ترتيب کند .

فرامين تقنينی بعد از توشيح رئيس جمهور حکم قانون را حايز می شود . فرامين تقنينی بايد در خلا ل سی روز از تاريخ انعقاد نخستين جلسهٔ شورای ملی به آن تقديم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته ورانډې شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

اتيايمه ماده:
وزيران نشي کولاى د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيو، سيمه ييزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

پنځم فصل
ملي شورى

يواتيايمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنيني اورګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده او د ټول ملت نمايندګي کوي.

د شورى هر غړي درايې د څرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دوه اتيايمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.

هيڅوک نشي کولاى په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

مادۀ هشتادم:
وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

فصل پنجم
شورای ملی

مادۀ هشتاد ویکم:
شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادۀ مردم آن است و از قاطبۀ ملت نمایندگی می کند.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

مادۀ هشتاد و دوم :
شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:
د ولسي جرگې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرگې د کار دوره د پنځم کال د چنگاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرگې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرگې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرگې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاريخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتايج انتخابات به پايان می رسد و شورای جديد به کار آغاز می نمايد.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پايان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و ساير مسايل مربوط به آن در قانون انتخابات تعيين می گردد.

در قانون انتخابات بايد تدابيری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمايندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمين نمايد و به تناسب نفوس از هر ولايت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځينه وکيلې په ولسي جرگه کې غړيتوب ترلاسه کړي.

حداقل دو وکيل زن در ولسی جرگه عضويت يابد.

څلور اتيايمه ماده :

د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

مادۀ هشتاد و چهارم:

اعضای مشرانو جرگه به ترتيب ذيل انتخاب و تعيين می شوند:

۱- د هرې ولايتي جرگې له غړيو څخه يوتن د مربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۱- از جمله اعضای شورای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- د هر ولايت د ولسواليو د جرگو له غړيو څخه يو تن، د مربوطو جرگو په انتخاب، د دريو کلونو لپاره؛

۲- از جملۀ اعضای شورا های ولسواليهای هر ولايت، يک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- پاتې دريمه برخه غړي دمعلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په گډون د هېواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کېږي.

۳- يک ثلث باقی مانده از جملۀ شخصيت های خبير و با تجربه به شمول دو نفر از نمايندگان معلولين و معيوبين و دو نفر نمايندگان کوچی ها به تعيين رئيس جمهور برای مدت پنج سال.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

رئيس جمهور تعداد پنجاه فيصد از اين اشخاص را از بين زنان تعيين می نمايد.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابېږي په مربوطه جرگه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

شخصی که به حيث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود ، عضويت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص ديگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتیایمه ماده :

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړى وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوى نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:

شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:

وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :
د ملي شورى له دواړو جرګو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه د يوې تقنينـي دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه، د يوکال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلي کېږي.

مادۀ هشتاد و هفتم :
هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورۀ کار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يکسال انتخاب مى کند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشکيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

اته اتيايمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخي کمېسيونونه جوړوي.

مادۀ هشتاد و هشتم:
هر يکى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، کميسيون ها تشکيل مى دهد.

نهه اتيايمه ماده :
ولسي جرګه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانګړى کمېسيون وټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادۀ هشتاد و نهم:
ولسى جرگه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعۀ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرز العمل اين کميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرگه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملي شوری دا لاندې واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا له هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

مادۀ نودم:
شورای ملی دارای صلاحیتهای ذیل میباشد:

۱- تصویب، تعدیل یا لغو قوانین و یا فرامین تقنینی؛

۲- تصویب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی وتکنالوژیکی؛

۳- تصویب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ یا اعطای قرضه؛

۴- ایجاد واحدهای اداری، تعدیل و یا الغای آن؛

۵- تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

يونوي يمه ماده :
ولسي جرگه لاندې ځانگړي واکونه لري:

۱- له هر يوه وزير څخه د استيضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي يمې مادې له حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نود و یکم:
ولسی جرگه دارای صلاحیتهای اختصاصی ذیل می باشد:

۱- اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هر یک از وزرا مطابق به حکم مادۀ نود و دوم این قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختيايي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصميم نيول؛

۲- اتخاذ تصميم راجع به پروگرامهای انكشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- ددې اساسي قانون له حكمونو سره سم د مقرريو تاييد يا ردول؛

۳- تائيد يا رد مقرريها مطابق به احكام اين قانون اساسی؛

دوه نوي يمه ماده :
ولسي جرگه د ټولو غړيو د شلو فيصدو په پيشنهاد كولاى شي، له هر يوه وزير څخه استيضاح وكړي.

مادهٔ نود و دوم:
ولسی جرگه به پيشنهاد بيست فيصد كل اعضا ، می تواند از هر يک از وزرا استيضاح به عمل آورد .

كه وړاندې شوې توضيح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د راى موضوع څېړي.

هرگاه توضيح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می كند .

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايو په اكثريت صادرېږي.

رای عدم اعتماد از وزير بايد صريح، مستقيم و بر اساس دلايل مؤجه باشد . اين رای به اكثريت ارای كل اعضای ولسی جرگه صادر ميگردد .

دري نوي يمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر يو كمېسيون كولاى شي له هر يوه وزير څخه په ټاكلو موضوعاتو كې پوښتنې وكړي.

مادهٔ نود و سوم:
هر يک از كميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر يک از وزرا در موضوعا ت معين سوال نمايد .

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې كولاى شي شفاهي يا ليكلي ځواب وركړي.

شخصی كه از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يا تحريری بدهد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور نوي يمه ماده :

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرګو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولاى شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لياره وړاندې کېداى شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادهٔ نود و چهارم :

قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شوراى ملى که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مګر اينکه در اين قانون اساسى طور ديګرى تصريح ګرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصوبهٔ شوراى ملى موافقه نداشته باشد مى تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسى جرګه مسترد نمايد. با سپرى شدن اين مدت و يا در صورتى که ولسى جرګه آنرا مجدداً با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ ميګردد.

مادهٔ نود وپنجم:

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحه تنظيم امور قضايى از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت ګرفته مى تواند.

پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طرف حکومت صورت ميګيرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي یمه ماده :

که د قانون د طرحې پیشنهاد پر دولت د نوي تکلیف یا د عایداتو د لږولو لرونکی وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نیول کېږي چې د پیشنهاد په متن کې د جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مادهٔ نود و ششم:

هرگاه پیشنهاد طرح قانون حاوی تکلیف جدید یا تنقیص در عایدات دولت باشد، به شرطی در فهرست کار داخل می شود که در متن پیشنهاد، مدرک جبران نیز پیش بینی شده باشد.

اوه نوي یمه ماده :

د حکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرگې ته وړاندې کېږي.

مادهٔ نود و هفتم:

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پیشنهاد او د پور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توگه تصویب یا ردوي.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد می کند.

ولسي جرگه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تاخیر اندازد.

ولسي جرگه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعد از تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې د هغه په باره کې تصمیم نیسي.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى د دولت د هغو قوانينو، معاهدو او پرمختيايي پروګرامونو په باره کې تصميم نيولو ته لومړيتوب ورکوي چې د حکومت د وړانديز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شوراى ملى به اتخاذ تصميم در مورد طرح قوانين، معاهدات و پروگرامهاى انكشافى دولت كه به اساس پيشنهاد حكومت ايجاب رسيدگى عاجل را نمايد اولويت مى دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد له دوارو جرګو څخه ديوې د لسو غړيو له خوا وشي، پيشنهاد د نوموړې جرګې د يو پر پنځمې برخې غړيو تر تائيد وروسته د هماغې جرګې د کار په فهرست کې نيول کېږي.

هرگاه پيشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضاى يكى از دو مجلس صورت گيرد، بعد از تائيد يک پنجم اعضاى مجلسى كه پيشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست كار آن مجلس داخل ميگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولت بودجه او د حکومت پرمختيايي پروګرام د مشرانو جرګې له لياري ددې جرګې له مشورتي نظريې سره يوځاى ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

مادۀ نود و هشتم:

بودجۀ دولت و پروگرام انكشافى حكومت از طريق مشرانو جرگه توأم با نظريۀ مشورتى آن به ولسى جرگه تقديم مى شود.

د ولسي جرګې تصميم د جمهور رئيس تر توشيح وروسته، مشرانو جرګې ته تر وړاندي کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

تصميم ولسى جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ شمرده مى شود.

که چېرې د ځينو عواملو له مخې د مالي کال تر پيل مخکې بودجه تصويب نشي، د نوې بودجې تر تصويب پورې، د تېر کال بودجه تطبيقېږي.

هرگاه نظر به عواملى تصويب بودجه قبل از آغاز سال مالى صورت نگيرد، تا تصويب بودجه جديد، بودجۀ سال گذشته تطبيق ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کال د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرګه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى ګڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروګرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پاى ته نشي رسېدلاى.

حکومت در خلال ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقديم ميگردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازه اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه در اين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهاد تصويب شده محسوب ميگردد.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه، تماميت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جرګـې مصوبـه د بلې جرګې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرګو د غړيو لـه خوا په برابر شمير ګډ هيئت تأکل کېږي.

د هيئت پريکـړه د جمهـور رئـيس تـر توشيح وروسته نافذه ګڼل کېږي. کـه ګډ هيئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوي ګڼل کېږي. پـه دې حالت کې ولسي جرګـه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړيو له دريو څخه د دوو برخـو د رايـو پـه اکثريت تصويب کړي. دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

يو سلو يوومه ماده :
د ملي شورى هيڅ غړی د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا پـه وخـت کـې يـې څرګنـدوي، تـر عـدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يوسلو دوه يمه ماده :
که د ملي شورى غړی په يوه جرم متهم شي، مسئول مـامور لـه موضـوع څخه هغې جرګې ته چې متهم يې غړی دی، خبر ورکوي او متهم تـر عـدلي تعقيب

مادۀ صدم:
هرگـاه مصـوبۀ يـک مجلـس از طـرف مجلـس ديگـر رد شـود ، بـرای حـل اخـتلاف هيئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکيل می گردد.

فيصـله هيئـت بعـد از توشـيح رئـيس جمهـور، نافـذ شـمرده ميشـود. در صـورتيـکه هيئـت مختلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کـنـد ، مصوبـه رد شــده بـه حساب مـی رود. در ايـن حالـت ولسـی جـرگـه مـی تـوانـد در جلسـۀ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـويب کنـد. ايـن تصويـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرگـه بعد از توشيح رئيـس جمـهور نـافذ شمرده می شـود.

مادۀ يکصد و يکم:
هيـچ عضـو شورای ملی بـه علت رای يـا نظريـه ای کـه در هنگـام اجـرای وظيفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقيـب عدلی قرار نمی گيرد.

مادۀ يکصد و دوم:
هرگـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمی متهم شـود ، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقيـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

یوسلو درېیمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرګو څخه د هرې یوې په غونډو کې ګډون وکړي.

د ملي شورى هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کنند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو څلورمه ماده :
د ملي شورى دواړې جرګې په عين وخت کې، بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱- کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

۲- په هغه صورت کې چې جمهور رئيس يې ضروري تشخيص کړي؛

د ولسي جرګې رئيس د ملي شورى د ګډو غونډو مشري کوي.

يوسلو پنځمه ماده :
د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئيس يا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي يې د سري توب پيشنهاد وکړي او جرګه دا پيشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورى ودانۍ ته ننوزي.

يوسلو شپږمه ماده :
د ملي شورى د هر مجلس نصاب د

مادهٔ يکصدو چهارم:
هر دو مجلس شوراى ملى در وقت واحد به صورت جداګانه جلسه مى کنند.

جلسات هردو مجلس در موارد ذيل مى تواند به طور مشترک داير شود:

۱- در موقعى که دورهٔ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح مى ګردد؛

۲- در صورتيکه رئيس جمهور ضرورى تشخيص دهد؛

رئيس ولسى جرګه، از جلسات مشترک شوراى ملى رياست مى نمايد.

مادهٔ يکصدوپنجم:
جلسات شوراى ملى علنى مى باشد مګر اينکه رئيس مجلس يا حد اقل ده نفر از اعضاى شوراى ملى، سرى بودن آنرا درخواست نمايند و مجلس اين درخوست را بپذيرد.

هيچ شخصى نمى تواند عنفاً به مقر شوراى ملى داخل شود.

مادهٔ يکصد و ششم:
نصاب هر يک از دو مجلس شوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایـو د اخیسـتو پـه وخـت کـې د هـرې جرگـې د غړیـو د اکثریـت پـه حضـور بشـپړیږي او تصـمیمونه يـې د حاضـرو غړیـو د رایـو پـه اکثریـت نیـول کیـږي، مگر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

ملـی، هنگـام رای گیـری بـا حضـور اکثریت اعضـا تکمیـل مـی گـردد و تصامیـــم آن بـــا اکثـریـــت آرای اعضـای حاضـر اتخـاذ مـی شـود، مگـر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

یوسلو اوومه ماده :

ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دایروي.

مادۀ یکصد و هفتم:

شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عادی دایر می کند.

د ملي شوری د دواړو جرگو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهـه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهـور رئیس په امر دایرېداى شي.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ایام تعطیل به امر رئیس جمهـور دایـر شده می تواند.

یوسلو اتمه ماده :

د ملـــي شـــوری د غـــړي د مړینـــې، استعفی، عزل او یا د داسي معلولېدو او معیوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دایمـي توگـه د وظیفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعیین د قانون له حکمونو سره سم ترسره کیږي.

مادۀ یکصد و هشتم:

در حـــالات وفـات، اسـتعفا و عـزل عضو شـورای ملی و یـا معلولیت یـا معیوبیتــی کـه بـه طـور دایـم مـانع اجرای وظیفـه گردد، تعیین نمـاینده جــدیــد بـرای مـدت باقـی مــانـده دورۀ تقنینـــه، مطابــق بــه احـــکام قانون صورت میگیرد.

د ملي شوری د غړیو د حاضرېدو یا نـه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

امـور مربـوط بـه حضـور و غیـاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

داخلی تنظیم می گردد.

یوسلو نهمه ماده :
د تقنینیه دورې په وروستني یوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

مادهٔ یکصد ونهم:
پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دورهٔ تقنینیه در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

شپږم فصل
لویه جرگه

فصل ششم
لویه جرگه

یوسلو لسمه ماده :
لویه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

مادهٔ یکصد و دهم:
لویه جرگه عالی ترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړیو؛

۲- د ولایتونو او ولسوالیو د جرگو له رئیسانو جوړېږي؛

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوي ثارنوال کولای شي د لویې جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

لویه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی؛

۲- رؤسای شوراهای ولایات و ولسوالیها؛

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی ثارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رای اشتراک ورزند.

یو سلو یوولسمه ماده:
لویه جرگه په لاندینیو حالاتو کې دایرېږي:

مادهٔ یکصد و یازدهم:
لویه جرگه در حالات ذیل دایر میگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېواد دخپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲- ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳- ددې اساسي قانون د (نهه شپيتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول؛

يوسلو دولسمه ماده:
لويه جرګه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توګه ټاکي.

يو سلو ديار لسمه ماده :
د لويې جرګې نصاب د رايې اخيستو په وخت کې د غړيو په اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرګې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

يوسلو څوار لسمه ماده :
د لويې جرګې بحثونه علني دي، مګر

۱- اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی و مصالح عليای کشور؛

۲- تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئيس جمهور مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

مادهٔ يکصدو دوازدهم:
لويه جرگه در اولين جلسه، از ميان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را به حيث معاون و دو نفر را به حيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ يکصد و سيزدهم:
نصاب لويه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميل ميگردد.

تصاميم لويه جرگه، جز در مواردی که در اين قانون اساسی صريحاً ذکر گرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ ميگردد.

مادهٔ يکصد و چهاردهم:
مباحثات لويه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړیو څلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرګه دا غوښتنه ومني.

یوسلو پنځلسمه ماده :
د لویې جرګې د جریان په وخت کې ددې اساسي قانون (دیوسلویوومې) او (یوسلودویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقیږي.

اووم فصل
قضاء

یوسلو شپاړسمه ماده:
قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ستره محکمه د ستر قضایي اورګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوریت د قضائیه قوې په سرکې ځای لري.

یوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

ماه یکصد و پانزدهم:
در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصد و یکم و یکصد و دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق میگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادۀ یکصد و شانزدهم:
قوۀ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوۀ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم میگردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضایی در راس قوۀ قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادۀ یکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تایید او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (یوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعایت، په پیل کې په دې ترتیب ټاکل کیږي:

عضو که از طرف رئیس جمهور با تائید ولسی جرګه و با رعایت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ یکصد و هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میګردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړیو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئیس د سترې محکمې یو غړی د سترې محکمې د رئیس په توګه ټاکي.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (یوسلو اوه ویشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پایه له خپلو وظیفو څخه نه عزلیږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دورهٔ خدمت از وظایف شان عزل نمی شوند.

یوسلو اتلسمه ماده :
د سترې محکمې غړی باید لاندینې شرایط ولري:

مادهٔ یکصد و هجدهم:
عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د تاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :
د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (ﷻ) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعهٔ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصد و نزدهم:
اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (ﷻ) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانینو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمین او د قضاء وظیفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

یوسلو شلمه ماده :
د قضائیه قوی په صلاحیت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولت په شمول د حقیقي یا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي یا مدعي علیه په حیث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

یوسلو یو ویشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او بین المللي میثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت یا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسیر د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

یوسلو دوه ویشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولای په هېڅ حال کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه و باسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص این قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان تأمین نموده، وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجرا نمایم."

مادهٔ یکصد و بیستم:
صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدگی به تمام دعاویی است که از طرف اشخاص حقیقی یا حکمی، به شمول دولت، به حیث مدعی یا مدعی علیه در پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ یکصد و بیست و یکم:
بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی و تفسیر آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ یکصد و بیست و دوم:
هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرهٔ صلاحیت قوهٔ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمې، اته اويايمې او يوسلواوه ويشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه گرځي.

د دې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو دروېشتمه ماده :
ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت، د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

يوسلو څلېر وېشتمه ماده:
د قضائيه قوې د مامورينو او نورو اداري کارکوونکيو په برخه کې، د دولت د مامورينو او نورو اداري کار کوونکيو د مربوطو قوانينو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات او مکافات يې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

يوسلو پنځه وېشتمه ماده:
د قضائيه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتيبېږي او د دولت د بودجې د يوې

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و يکصد و بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نميگردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و سوم:
با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم ميگردد.

مادۀ يکصد و بيست و چهارم:
در مورد مامورين و ساير کارکنان اداری قوۀ قضائيه، احکام قوانين مربوط به مامورين و ساير کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفيع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

مادۀ يکصد و بيست و پنجم:
بودجۀ قوۀ قضائيه به مشورۀ حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب گرديده، به حيث جزء بودجۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شوراى ملى تقديم مى شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

تطبيق بودجۀ قوۀ قضائيه از صلاحيت ستره محکمه مى باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتي ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادۀ يکصد و بيست و ششم:

اعضاى ستره محکمه بعد از ختم دورۀ خدمت براى بقيه مدت حيات از حقوق مالى دورۀ خدمت مستفيد مى شوند مشروط به اينکه به مشاغل دولتى و سياسى اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر درېيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.

مادۀ يکصد و بيست و هفتم:

هرگاه بيش از يک ثلث اعضاى ولسى جرگه، محاکمه رئيس يا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشى از اجراى وظيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايند و ولسى جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلث کل اعضا تصويب کند، متهم از وظيفه عزل و موضوع به محکمۀ خاص محول ميگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکيل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اته ویشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دایرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محکمه کولای شي، په داسي حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوی یا د محاکمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده:
محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یوسلو دېرشمه ماده:
محکمې ترغور لاندې قضایاوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که د غور لاندې قضایاوو له جملې څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د

مادۀ یکصد و بیست و هشتم:
در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد.

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حا ل علنی باشد.

مادۀ یکصد و بیست و نهم:
محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادۀ یکصد و سی ام:
محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.

هرگاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون ټاکلې، قضیه په داسې ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمین کړي.

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

یوسلو یو دېرشمه ماده :

محکمې د اهل تشیع لپاره په شخصیه احوالو پورې مربوطو قضایاووکې د تشیع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبیقوي.

مادۀ یکصدو سی و یکم:

محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوا ل شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون یا نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضیه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

یوسلو دوه دېرشمه ماده :

قاضیان د سترې محکمې په پیشنهاد او د جمهور رئیس په منظورۍ ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و سی و دوم:

قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

د قاضیانو مقرري، تبدیلي، ترفیع مواخذه او د تقاعد پیشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

تقرر، تبدل، ترفیع، مؤاخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه د اجرایي او قضایي چارو د ښه تنظیم او د لازمو اصلاحاتو د تأمین لپاره، د قضائیه قوې،

ستره محکمه به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی و تأمین اصلاحات لازم، آمریت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري دېرشمه ماده :
كه قاضي د جنايت په ارتكاب متهم شي، ستره محكمه د قانون له حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمه دده د دفاع تر اوريدو وروسته اتهام وارد وبولي، جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد كوي د جمهور رئيس له منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظيفې څخه عزل او د قانون له حكمونو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:
دجرمونو كشف د پوليس په وسيله او دجرمونو تحقيق او په محكمه كې پر متهم باندې د دعوا اقامه دڅارنوالۍ له خوا ، د قانون له احكامو سره سم كېږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشكيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالى د قانون له لياري تنظيمېږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشف او تحقيق د خاص قانون له

قوۀ قضائيه را تأسيس مى نمايد.

مادۀ يكصد و سى و سوم:
هرگاه قاضى به ارتكاب جنايت متهم شود ، ستره محكمه مطابق به احكام قانون به حالت قاضى رسيدگى نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيكه ستره محكمه اتهام را وارد بداند پيشنهاد عزلش را به رئيس جمهور تقديم و با منظورى آن از طرف رئيس جمهور، قاضى متهم از وظيفه معزول و مطابق به احكام قانون مجازات مى شود.

مادۀ يكصد و سى چهارم:
كشف جرايم، توسط پوليس و تحقيق جرايم و اقامۀ دعوا عليه متهم در محكمه، از طرف څارنوالى مطابق به احكام قانون صورت ميگيرد.

څارنوالى جزء قوۀ اجرائيه و در اجراآت خود مستقل مى باشد.

تشكيل، صلاحيت و طرز فعاليت څارنوالى توسط قانون تنظيم ميگردد.

كشف و تحقيق جرايم وظيفوى منسوبين قواى مسلح، پوليس و موظفين امنيت ملى، توسط قانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لياري تنظيمېږي.

يوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي و نه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسيله ورته تأمينېږي.

اتم فصل
اداره

يوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مرکزي اداره پرځينو اداري واحدونو ويشل کېږي چې د هرې يوې په سرکې يو وزير وي.

دمحلي اداري واحد ولايت دی. د ولايتونو او مربوطه ادارو شمير، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو دشمير، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس دقانون له لياري تنظيمېږي.

خاص تنظيم می گردد.

مادۀ يکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برايش تأمين ميگردد.

فصل هشتم
اداره

مادۀ يکصدوسی وششم :
ادارۀ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارۀ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم ميگردد.

ادارۀ مرکزی به يک عده واحدهای اداری منقسم ميگردد که در رأس هر کدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارۀ محلی، ولايت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه د پرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لاژم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

يوسلو اته د پرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

يوسلو نهه د پرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادۀ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارۀ محلی تفويض می نمايد.

مادۀ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

مادۀ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

يوسلو څلو يښتمه ماده:

د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړيږي.

مادهٔ يکصد و چهلم:

برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:

د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

مادهٔ يکصد و چهل و يکم:

برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:

دولت ددې اساسي قانون د

مادهٔ يکصد و چهل و دوم:

دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونـــو د تعـــــميل او د منـــدرجو ارزښتونو د تـــأميـــن لپـــاره لازمـي اداري جوړوي.

نهم فصل
اضطراري حالت

يوسلو دري څلويښتمه ماده:
کـه د جګـړې، د جګـړې دخطـر، وخـيم اغتشـاش او طبيعـي آفـاتو او يـا ورتـه حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه پـه هغـه طريقـه چې پـه اساسي قانون کې ټاکل شوې، ناشوني وګرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تائيد د هېواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانېږي.

کـه اضـطراري حالـت تـر دوو مياشـتو زيـات دوام ومـومي، د اوږدولـو لپـاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

يوسلو څلورڅلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کـولاى شي د ملي شـورى او د سـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

يوسلو پنځه څلويښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کولاى شي چې د ملي شورى او دسترې

و تـأميــن ارزشهــاى منــدرج ايــن قــانـــون اســـاسى، ادارات لازم را تشکيل مى نمايد.

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ يکصد و چهل و سوم:
هرگـاه بـه علـت جنـگ، خطـر جنـگ، اغتشـاش وخـيم، آفـات طبيعـى و يـا حالت مماثل، حفظ استقلال و حيـات ملى از مجرايى که در قانـون اساسى تعيين شده، ناممکـن گـردد، حـالـت اضـطرار از طـرف رئـيس جمهـور بـا تائيد شوراى ملى در تمـام يا بعضى از سـاحـات کشـور اعلان مى شود.

هرگاه حالـت اضطرار بيش از دو مـاه دوام نمايد، براى تمديد آن، موافقت شوراى ملى شرط است.

مادۀ يکصد و چهل و چهارم:
در حــالــت اضــطرار رئـيس جمهــور مى تواند بـه مشـورۀ رؤسـاى شوراى ملــى و ســتره محـکمــه، بعضــى از صـلاحيت هـاى شــوراى ملـى را بـه حکومت انتـقال دهد.

مادۀ يکصد و چهل و پنجم:
در حــالت اضطرار، رئيس جمهور مى تــواند بعد از تائيد روساى شــوراى

(c) ketabton.com: The Digital Library

محكمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د يرشمه ماده؛

۳- داوه د يرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د يرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديليږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شورى تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسيږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډيږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديديږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغو ښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پاي ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازي د هغوی د حقوقو د ښېگڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احکامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شورى د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت،

مادۀ يکصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصد و چهل و چهارم و يکصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادۀ يکصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و يکصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اکثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادۀ يکصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړيږي او د تعديل طرح تياروي.

شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايريږي.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر میگردد.

كه لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اكثريت د تعديل طرح تصويب كړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذيږي.

هرگاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل یازدهم
احکام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان.، وزيران او د سترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانك او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت كې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادۀ یکصد و پنجاه و یکم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، روسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معامله انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

مادۀ یکصد و پنجاه دوم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

خارنــوال او قاضـيان نشـي کـولای د وظيفـې د تصـدی، پـه مـوده کـې نـور مشاغل ولري.

خارنــوال و قضـات نـمی تواننـد در مـدت تصـدی وظيفـه بـه مشـاغـل ديگری اشتغال ورزند.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:

قاضـيان، خـارنوالان، د وسـله والـو ځواکونـو او پوليسـو منصـبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدی، په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ يکصد و پنجاه و سوم:

قضـات، خـارنوالان، صـاحب منصبان قـوای مسـلح و پـوليس و منسـوبين امنيت ملی، در مدت تصدی وظيـفه نمـی تواننـد در احـزاب سياسـی عضويت داشته باشند.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د جـمهور رئـيس، د جمهـور رئـيس د مـرسـتيـالانو، وزيرانـو اوسـترې محکمـې د غـړو او لـوی خـارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هـغه اورگـان پـه وسيـلـه چـې قـانـون يـې ټـاکـې ثـبت، څېـړل کېږي او خپرېږي.

مادهٔ يکصد و پنجاه و چهارم:

دارايـی رئـيس جمهـور، معـاونين رئـيس جـمـهـور، وزرا، اعضـای سـتـره مـحکـمـه و لـوی خارنـوال قـبـل و بـعد از دورهٔ خـدمت، تـوسـط ارگانـی کـه در قانـون تـعيين ميگـردد، ثبت، رسيدگی و نشر می شود.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

د جمهـور رئـيس مرسـتيالانو، وزيرانـو، د ملـي شـوری رئيسـانو او غړيـو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی خارنوا ل تـه د قـانون لـه حکمونـو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

مادهٔ يکصد و پنجاه و پنجم:

بـرای معـاونـين رئـيس جمهـور، وزرا، رؤسـا و اعضـای شـورای ملی و ستره محکمه، قضات و لـوی خارنـوال مـطابق به احکام قانون معاش مناسب تـعيين ميگردد.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

د هـر ډول انتـخابـاتـو د خـارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

مادهٔ يکصد و پنجاه و ششم:

کـمـيسيون مسـتقل انتخابـات بـرای اداره و نـظارت بر هر نوع انتـخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

یوسلو اوه پنځوسمه ماده:

د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا د ولسي جرګې په تائید تعینېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

یوسلو اته پنځوسمه ماده:

د ملت د بابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لویې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعایت سره سم د ژوند تر پایه د دوی لپاره محفوظ دي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

یوسلو نهه پنځوسمه ماده:

د دغه اساسي قانون له نافذیدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندینۍ وظیفې سرته رسوي:

۱- دشپږو میاشتو دننه جمهوري ریاست، ملي شورى او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنیني فرمانونو صادرول؛

۲- له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې دکار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسیون جوړول؛

۴- د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول؛

یوسلو شپیتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورۀ انتقال، وظایف ذیل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامین تقنینی مربوط به انتخابات ریاست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳- تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایی و قضایی؛

۵- اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی؛

مادۀ یکصد و شصتم:

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخیزې هـڅـې کېـږي چـې د جــمهور رئــیس او ملـــي شـورا انـتخـابــات پــه یــوه وخــت کــې تـر سـره شـي.

کــوشش همــه جانبــه صـورت مــی گیـرد تـا اولـین انتخابـات رئیـس جمهـور و شورای ملـی بـا هـم در یـک وقت صورت بگیرد.

د مـــلي شــورى واکونـــه د هغـــې د تـأسیـس تــر مــودې پـــورې پـدې اسـاسي قـانون کې حکومت تـه سپارل کېـــږي او مؤقتـــه ســتره محکمـــه د جمهـور رئیس په فرمان جوړېږي.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض مـی شـود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

یوسلو یوشپیتمه ماده:

مـــلي شــــورى لـه تأسیس سره سم خپـــل واکــــونه او وظـــایف ددې اسـاســي قـانـــون د حـکـمـونـــو مـطابق عملي کـوي.

مادهٔ یکصد و شصت و یکم :

شـــورای ملـی، وظـایف و صـلاحیت هــای خـــود را بــه مجـرد تــأسیس، مطـابق بـــه احـــکام ایـــن قـــانون اساسی، اعما ل می کـــند.

د مـلـی شـوری لـه لـومړنۍ غونـډې وروسـتـه د درېـشـو ورځـو پـه مـوده کـــې حــکومــت او ســـتره محکمـه ددې اساسي قـانون لـه حکـمونو سـره سم تشکیلېږي.

بـــعد از دایـر شــدن اولیــن جلســه شـــورای ملـی، در خـلال مـدت سـی روز، حـکومــت و ســتــره محکمـــه مطـابق بـه احـکام ایـن قـانـون اساسـی تشکیل می گردند.

د افغانسـتان د انتقـالی اسلامی دولت رئیس تر هغه وختـه پوري وظیفه سرته رسـوي چې منتخـب جمهـور رئـیس پـه کار پیل نه وي کړی.

رئـــیس دولــت انتقــالی اســـلامی افـغـانـسـتــان تــا زمانیکــه رئیــس جمهـور منتخـب بــه کـار آغـاز کنـد اجرای وظیفه می نماید.

ددې اساسـي قــانون د یوســلو نهــه پنځوسـمې مـادې د څلـورمې فقـرې د حکم پـه رعایت، د دولت اجرایـي او

ارگانـــهـــای اجـرایـــی و قضـــایی دولت با رعایت حـکـــم فقرهٔ چهارم مــادهٔ یکصـد و پنجـاه و نــهـم ایـن

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې دمؤقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملي شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کېږي.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامی دولت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونه لغوه کېږي.

قانون اساسی، الی تشکيل حکومت و ستره محکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

فرامين تقنينی که از آغاز دورهٔ مؤقت به بعد نافذ گرديده است به اولين جلسه شورای ملی ارجاع می گردند.

اين فرامين تا زمانيکه از طرف شورای ملی لغو نگرديده باشند نافذ می باشند.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
اين قانون اساسی از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان توشيح و اعلام ميگردد.

با نفاذ اين قانون اساسی، قوانين و فرامين تقنينی مغاير احکام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library